DÉPOT LÉGAL

LE DIRECTEUR GÉRANT

Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

NĂM THỨ TƯ — SỐ 305 MỖI SỐ 5 xu 庚午年閏六月十二日 NGÀY THỨ TƯ 6 AOUT 1930

TIẾNG-DÂN 聲民

LA VOIX DU PEUPLE

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ thứ tư và thứ bảy

GIÁ BÁN

	ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI QUỐC
Một năm	[illegible]	[illegible]
Sáu tháng	2,[illegible]	[illegible]
Ba tháng	1,[illegible]	[illegible]

Mua báo phải trả tiền trước, Thơ và mandat gởi cho M. TRẦN ĐÌNH-PHIÊN. Ai đăng quảng cáo việc riêng xin thương nghị trước.

Chủ nhiệm kiêm chủ bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG

Quản-lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

Báo quán Đường Đông-Ba, Huế

Giây thép nói số [illegible]

Giây thép: TIẾNG-DÂN—Huế

Đạo là con đường người ta cùng đi, đi trên đường ấy mà lòng mình có chỗ sở đắc gọi là đức.

DÉPOT LÉGAL INSCRIPTION Nº 1369

LẠI CÁI THUYẾT ĐẠO ĐỨC

Trả lời cho ông Ng. V. A.

Bản báo số 291 ra ngày 18 Juin, và số 296 ra ngày 5 Juillet có đăng bài ông Tân-Hủ nói về vấn-đề đạo-đức, đại ý nói đạo-đức có thay đổi mà ngày nay cần có đạo-đức mới...... Mới rồi bản báo tiếp được bài ông Ng. V. A. gởi lại bác cái thuyết đó mà chủ trì cái thuyết đạo-đức không thay đổi. Bài ông khá dài và có nhiều đoạn ra hẳn ngoài phạm vi luận đề, vậy bản báo không thể đăng cả bài. Chỉ rút những đều cốt yếu :

1 là hai bài bàn về đạo-đức ấy là không chánh đáng, không nên đăng lên mục xã-thuyết ;

2 là đạo đức là đạo-đức, luân lý là luân-lý, cái nầy không dính với cái kia được ;

3 là đạo-đức không cũ không mới ;

4 là giao thông, đoàn thể, chánh thể và dân trí, hoàn-cảnh thế nào mặc dầu đạo-đức cũng không thay đổi...

Hai bài đạo-đức trước là ông Tân-Hủ viết, mà bản-báo đã đăng vào mục xã-thuyết tức bản báo đã tán đồng cái thuyết đạo-đức mới ấy, nên cầu thứ nhứt bản báo chịu trách nhiệm mà trả lời cho ông Ng V. A.

Ông nói : *Mục xã-thuyết không phải để riêng cho Tòa-soạn mà để cho đủ mọi hạng người, không được đăng những bài không chánh đáng......* Phải, mục chính không phải để riêng cho Tòa-soạn và không nên đăng bài không chánh đáng, câu ấy rất phải. Đã là Tòa-soạn, thì những bài đăng trên tờ báo, dầu là bài của ai, Tòa soạn cũng phải chịu trách nhiệm, huống là mục-chính mà nhứt là bài xã-thuyết. Mục chính vẫn không để riêng cho Tòa-soạn, song Tòa-soạn đã chịu trách nhiệm thì có quyền lựa chọn, bài nào mà theo ý kiến mình nhận là chánh đáng mới đăng lên những mục ấy, chớ những bài nhảm nhí, không căn cứ vào sự thực thì không khi nào đăng, dầu là mục Độc-giả luận-đàn cũng thế. Chân lý một ngày một xuất hiện dần dần, không biết đâu là bờ, dầu cho thuyết gì, ngày nay cũng còn nằm trong phạm vi « giả định ». Thuyết đạo-đức mới của ông T. H. chưa chắc là hoàn toàn, hợp với chân-lý mà ngày sau khỏi thay đổi, song tựu tình thế xã-hội ta trong lúc hiện thời mà tìm một con đường cho thích hợp thì cái thuyết ấy rất có giá trị. Bản báo cho là chánh đáng nên đăng lên mục chính, chớ không vị nể gì.

Ông nói : *đạo-đức luân-lý như mặt trời mặt trăng, cái gì ra cái nấy...* Mặt trời mặt trăng, tự con mắt đứa trẻ con xem thì hai cái hai nơi, không những không dính liếu mà lại trái nhau. Song tự con mắt những kẻ thông thường có học chút đỉnh (chưa kể nhà thiên-văn học) thì cũng rõ ở trong ấy có quan hệ, mặt trăng có chịu bóng sáng của mặt trời và đi theo trái đất mà trái đất lại là một vị hành-tinh thuộc về thống hệ của mặt trời, thì không cho cái nầy không dính đến cái kia được. Ở trong vũ-trụ mênh mông nầy, những đều bề ngoài xem như không quan hệ mà bề trong có quan hệ mật thiết không biết là bao, huống gì là đạo đức với luân-lý, sao bảo là không dính nhau được ?

Ông nói : *Đạo-đức không cũ không mới, ở nước văn minh hay ở xứ dã-man nó cũng gọi là đạo-đức.* Cứ như ông nói thì đạo đức là một cục tròn vin như hòn đá, từ hồi khai thiên lập địa đến nay cũng đạo đức ấy, không xưa không nay, không văn-minh dã-man gì cả. Thế thì đạo-đức là một vật đứng ra ngoài vòng nhân loại sinh hoạt, bao nhiêu sách vở hiền-triết đông tây thuở nay đều gác vào xó mà chúng ta ở trên đời, dầu muốn làm đều gì cũng không can ngại, vì cái gì cũng gọi là đạo đức được. Nước lụt thú dữ, say đắm lòng người đến cái thuyết ấy là cùng ! ai mà có nhân tâm, không thể nào tán đồng được.

Sau nầy ông bác cái thuyết « đạo-đức gốc nơi luân-lý », của ông T. H. nói : *cha mẹ chết con phải thương tiếc là đạo-đức tự nhiên...* Phải, con thương cha mẹ là đạo-đức, song trước có cha mẹ con mà sau mới có mối thương tiếc ấy. Cha mẹ con ấy là luân-lý mà mối thương tiếc ấy tức là đạo-đức, không phải đạo-đức gốc nơi luân-lý là gì ? Còn nói phong tục, đám tang cha mẹ, xứ thì làm đám làm tiệc, xứ thì hỏa táng, mỗi nơi mỗi khác. Phong tục có khác, nên xứ nào theo tục hỏa táng cho làm như vậy là tỏ cái lòng thương cha mẹ, thì người ở xứ ấy, ai mà không theo tục hỏa táng là trái với đạo-đức. Ở xứ theo tục làm đám tiệc cũng thế. Đạo-đức hay dở cao thấp không phải do phong tục mà khác nhau sao ? Đến học thuyết thì ảnh hưởng đến đạo-đức rất là to tát : thuở nay hiền triết đông tây sở dĩ cào lòng vắt não, cạn mực cùn bút mà phát minh những học-thuyết để dạy đời, cốt là vì nhân quần mà xây nên một cái nền đạo đức cho hoàn toàn viên mãn. Nay ông Ng. V. A. nói : *Học thuyết không can cắp gì đến đạo-đức*, thì cái thuyết tân kỳ của ông, có lẽ đợi ngày nào hỏa-tinh liên với địa-cầu rồi mới xướng ra, thì hoặc giả mới có người trên hỏa-tinh kia hoan nghênh chăng.

Nói tóm lại thì bài ông Ng. V. A. chỉ căn cứ vào một câu : « *đạo-đức không thay đổi* » nào đó mà kéo dài ra, chớ không có tiền đề đoán án gì cả. Bản báo sở dĩ tán đồng bài : « Đạo-đức mới » của ông T. H. là vì cái vấn đề đạo-đức mênh mông như thế mà đem con mắt tinh thấu, tìm được nguồn gốc, đặt mình lên trên chót cao mà dần dần suy tìm thấy rõ cái nguồn đạo-đức từ đâu mà ra, suy dần cho đến thời đại ngày nay là thời đại giao thông rộng, đoàn thể lớn, chánh thể chung, trí khôn cao mà hô báo cùng bà con ta, về cái vấn đề « *đạo-đức mới* » ; lời lẽ phân minh, sự thực chứng dẫn cũng sách hoạch, tiếng chuông thức mộng, giọt lệ lo đời, ở học-giới ta ngày nay mà có một ít người có con mắt tinh thấu như thế, thật là hiếm lắm. Bài trước còn trên một báo xin độc giả thử xem lại có chánh đáng hay là không chánh đáng ?

B. B.

VẬN-VĂN

Cảnh với mình

I

Thiên-sanh-nhân

Số tới, ra nhằm ngày 9 Août trước ngày ĐỆ-TAM-CHU-NIÊN của bản báo sẽ là số đặc biệt.

DU LỊCH TRUNG-KỲ

TỪ THANH-HÓA VÀO HUẾ

(Tiếp theo và hết)

Vinh. — tỉnh lỵ tỉnh Nghệ-an. Chữ « Vinh » ở hai chữ « Vịnh-an » (tên một làng gần đó) mà ra. Ở cách Lam-giang 5 km ; có cửa biển là Bến-thủy cách Vinh 5 km ; có thành quách, có phố phường.

Nghệ-an bây giờ tức là quận Nhựt-nam khi trước (742). Năm 758, quận Nhật nam đổi sang châu Hoan. Năm 1036, châu Hoan lại đổi sang châu Nghệ-an, Hai chữ « Nghệ-an » có từ khi ấy. Về sau, khi gọi lộ, khi gọi trấn, đến đời nhà Nguyễn mới gọi là tỉnh Nghệ-an (1831).

Người ta thường gọi Nghệ-an và Hà-tịnh là đất Hồng-Lam (Hồng là Hồng-lĩnh, Lam là Lam-giang). Đất Hồng-Lam đã nổi tiếng nhiều anh kiệt. Nguyên nhân cũng có vì hoàn cảnh. Sông sâu, núi cao, phong cảnh sầm uất, thiệt một cái lò để đúc những tinh thần cay vì đời, xót vì thế, bảy nổi ba chìm vì « những đều trông thấy ». Đất « đế vương » Thanh-hóa có cái sắc « thanh nhàn » mà đất « anh kiệt » Hồng-Lam lại có cái vẻ « gian truân ».

Đến Vinh nên đi xem :

1/ Các nhà máy ở Bến-thủy và ở Trường-thi (gần Bếnthủy) ;

2/ Cửa Lò, nơi hứng gió biển, cách Vinh 19 km ;

3/ Cửa Rào : Văn-sơn (21 km). Đô-lương (65 km), Cây Chanh (85 km), Cửa-Rào (180 km) ;

4/ Na-pe : Linh-cảm (28 km), Kim-cương (70 km), Na-pé (111 km) ;

5/ Phủ-quì : Phủ-diễn (37 km), Kẻ-bon (Phủ-quì ở bên hữu sông

Hà-tịnh. — Tỉnh lỵ tỉnh Hà-tĩnh là Hà-tịnh, thuộc về địa phận huyện Thạch-hà.

Nhà Nguyễn lập ra tỉnh Hà-tịnh, sau đổi làm đạo, sau nữa, về đời Thành-thái, đổi lại làm tỉnh.

Xung quanh tỉnh lỵ có nhiều cổ tích. (Đất Nghệ Tịnh núi sông hùng dũng, nên thường xuất hiện nhân vật khác thường mà nhứt là vào khoảng cận đại đây ; nên người ta và người Pháp cũng thường nói : « Nghệ-tịnh nam-nghĩa »).

Đồng-hới. — Tỉnh lỵ tỉnh Quảng-bình ; ở gần cửa Nhật-lệ.

Quảng-bình là nơi Trịnh Nguyễn tranh nhau trong hai thế kỷ 17-18.

Đến Đồng-hới nên đi xem :

1/ làng Lí-hòa, nơi làm cá ;

2/ chợ Ba-đồn ;

3/ Đèo ngang (Hoành-sơn) ;

4/ Ròn ;

5/ Chùa Hang (Phong-Nhả ;

Quảng-Trị. — Tỉnh lỵ Quảng-trị gọi là Quảng-trị.

Đến Quảng-trị nên đi xem :

1/ Cửa Tùng, nơi hứng gió mát có tiếng ;

2/ Phước-sơn, nhà tu kín của đạo Gia-tô ;

3/ La-vang, nhà thờ « Đức mẹ » đạo Gia-tô.

* * *

Lời nói tóm

Bài lịch tự nầy còn sơ lược lắm, viết ra chỉ có ý « mở núi » cho độc giả, chớ không dám có ý bày vẽ. Vả lại, có đều tôi đã từng tự khảo cứu lấy, cũng có đều mượn trong các sách địa dư, lịch sử, du lịch của những kẻ biết trước tôi. Bởi vậy, có đều chắc đúng, cũng có đều sợ sai. Nói đến đây, trong tấm lòng bồi hồi, lấy làm thẹn. Quê hương đất nước mình, mình chưa biết tường tận, thời biết cái gì ? Song : một chiếc thân nam-tử, nảo đã cùn mà tôi lại trống không : cái dốt của mình cũng không lạ mình cả. Mong anh em độc giả biết mà lượng cho. Lại mong ai có thấy đều gì lầm, hay có biết đều gì tường tận hơn, thì viết thơ cho tôi biết (viết thơ gởi nơi monsieur le Directeur du Tiếng-dân cũng được). Như vậy là ta cùng nhau góp sức thu tập tài liệu để làm một quyển sách « Du-lịch Trung-kỳ » có giá trị. Biết góp sức thì « tát biển đông » cũng cạn, lọ là chép một quyển sách !

Bất-Long

HIỆP-ƯỚC TRUNG-VIỆT

Ngày 25 Juillet, Chính-phủ Pháp đã công bố bản hiệp-ước ký với Tàu, nói về đương giao thiệp hai nước Tàu và Việt-Nam. Trước kia, Pháp ký với Tàu bản hiệp Thiên-Tân 1886, bản phụ ước Bắc-kinh 1887 và bản phụ ước thứ hai 1895. Bấy giờ, Tàu ở dưới quyền thống-trị của Mãn-Thanh, vào đời vua Quang-Tự. Kịp đến năm 1925, chính-phủ Quốc-dân thành lập đã có cơ sở vững vàng, đề khởi cùng Pháp xin bỏ bản hiệp ước « bất bình đẳng » trên đi. Pháp cứ diên trì mãi, nhưng đến 25 Juillet 1928 thì Mỹ chịu thừa nhận quyền quan thuế tự-trị của Trung-quốc. Pháp biết thất sách, bèn phái đại sứ De Martel ký bản thương ước 22 Décembre, nhận cho Tàu được quyền tự chủ về quan-thuế. Từ đó, hai bên lại cùng nhau điều đình về bản hiệp ước mới, mãi đến bữa 16 Mai năm nay cuộc đàm phán mới kết liễu.

Hiệp ước mới, gồm 11 điều khoản, có mấy yếu điểm nầy :

1° Tàu được đặt lãnh sự ở Saigon, và Hảiphòng hay Hanoi. Tuy có lãnh sự, nhưng các viên bang-trưởng đối với chính phủ Pháp vẫn chịu trách nhiệm về hành động của Hoa-kiều như trước.

2° Dân Tàu và thuộc dân Pháp (ressortissants Français) ở nước nầy sang nước nọ phải có giấy hộ-chiếu và đều được đãi ngang hàng với người ngoại-quốc. Còn ở trong địa hạt Việt-Nam, Hoa-kiều đi chỗ nầy sang chỗ nọ không phải xin giấy thông hành như trước nữa.

3° Hoa-kiều trước phải nộp thuế thân nặng lắm (impôt de capitation). Theo bản hiệp ước mới, thuế gì mà người ngoại quốc ở đây có đóng, thì Hoa-kiều mới phải đóng và không bao giờ đóng cao hơn.

4° Hóa vật ở Quảng-Tây, Quảng-Đông, Vân-Nam mượn đường Bắc-kỳ mà chở đi bán ở nước khác, và hóa-vật ba tỉnh ấy mua ở ngoài mà mượn đường Bắc-kỳ để chở sang Tàu, đều được « biệt đãi » về quan thuế (régime préférentiel), khỏi phải đóng thuế như các hóa vật nước khác, chỉ nộp ngạch thuế 1% của giá hóa-vật mà thôi.

5° Những người Tàu có can-phạm vào trọng tội hoặc khinh tội mà trốn sang Việt-Nam, và những thuộc dân Pháp bị pháp luật truy tố mà trốn sang Tàu, khi nào có lời thỉnh cầu của Chính-phủ nầy, có chứng cớ rõ ràng, thì Chính-phủ kia sẽ bắt phạm-nhân mà trả về xứ. Cố nhiên, những người chính-trị phạm thì trừ ra ngoài, vì theo thông-lệ quốc tế, hạng người nầy đi xứ nào cũng được nhà đương cục xứ ấy bảo vệ chớ không bao giờ bị trục xuất. (

.)

Bản hiệp ước nầy còn đợi Chính phủ Pháp ở Paris và Chính phủ Nam-kinh lý chuẩn rồi mới bắt đầu thi hành. Pháp còn yêu-cầu hai điều kiện : một là bỏ thuế ly-kim ở ba tỉnh Quảng-Đông, Quảng-Tây, Vân-Nam, hai là đặt lãnh sự lại ở Long-Châu (1).

Bản hiệp ước công bố ra, các tờ báo Tây trong Nam đều hoan-nghênh, vì Pháp với Tàu sẽ giao hảo cùng nhau mà quyền lợi Pháp không phải tổn thất chút gì. Dư-luận Tàu đối với bản hiệp ước thì không được rõ : báo Nam-kinh không phê bình đến ; theo tin A. R. I. P. thì chính-phủ Nam-kinh kiểm-duyệt rất nghiêm nhặt, ai tỏ ý bất mãn cùng Nam-kinh đều bị nghi ngay là tư đồng với phương Bắc (2). Tuy vậy, nhiều người công kích Vương-chính-Đình (bộ trưởng Ngoại-giao), cho Vương không biết thừa nhịp nầy mà đòi cho Hoa-kiều được nhiều quyền lợi nữa.

Còn dư-luận Việt-Nam đối với bản hiệp ước thì sao ? Người Việt-Nam không được phép đi Tàu, ít buôn bán sang Tàu, nên hình như số đông không biết là có một bản hiệp ước Trung-Việt ; báo giới cũng không thấy bình phẩm gì. Đây tôi cũng xin kể thực tình lại mà không bình phẩm.

V. D.

(1) Hồi tháng hai năm nay, Long-châu bị đảng Cộng-sản chiếm ; lãnh sự Pháp ở Long-châu là ông Valère Cadet bị trục xuất.

(2) Tin Arip 28 Juillet cho hay rằng viên cục trưởng Quốc-dân thông-tấn-xã vì bị nghi như vậy mà đã bị bắt.

CHUYỆN HAY

Tấm lòng từ thiện hiếm có

Anh Bình vì chán cho cái trói đời đen bạc, một hôm muốn mượn giòng nước xanh mà thoát quách cái cõi trần ; bèn đứng trên bờ sông gieo mình cái « đụi ». Nhiều người trông thấy, bà con có, bầu bạn có, sảng sốt không biết làm thế nào mà cứu vớt ; có kẻ muốn la mà mở miệng không ra tiếng, còn nhảy theo thì ngặt vì không biết lội, sợ chỉ thêm cho Hà-Bá một miếng mồi thứ hai.

Bỗng chốc có một chàng thiếu niên vậm vỡ chạy lại, trăm mắt đều nhìn, bao nhiêu hy-vọng đều dồn vào người mới đến. Mà hy-vọng không sai : chàng thiếu niên kia miệng hỏi : « Đâu ? Cậu Bình nhảy xuống chỗ nào ? », mà hai tay thì lanh lẹ cổi cái áo sa-tanh, và mở đôi giày bốt-tin vàng láng bóng. Trong nháy mắt cổi đồ xong, chàng liền nhảy theo giòng nước biếc, vào chỗ mặt nước còn đương xoáy một lỗ tròn, chỉ chỗ người kia đã chìm xuống.

ANNAM LỊCH SỰ

HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ JOB

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ

HUẾ

Chương-trình về xe lửa tốc hành hạt Bắc

Bắt đầu từ ngày 1er Août thể lệ về xe tốc hành Hanoi — Saigon và Saigon — Hanoi như sau này :

Xe chạy từ Hanoi — Saigon, mỗi tuần có hai chuyến, khởi hành từ Hanoi ngày thứ 3 và ngày thứ 6.

Xe chạy từ Saigon — Hanoi, mỗi tuần có hai chuyến, khi 6 giờ tối chuyến khách đến Tourane thì xe bỏ khởi hành từ Tourane vào ngày chủ nhật và thứ năm.

Về những chuyến xe tốc hành thì đường hạt Bắc chỉ dập những hành khách và hàng lý kể sau đây tùy theo chỗ ngồi có sẵn :

— Thứ nhứt là hành khách hạng nhứt, hành khách có thuê chỗ ngủ và hành khách hạng nhì có vé đi suốt cả đường hạt Bắc vào hạt Nam và hạt Nam ra hạt Bắc ;

— hành khách hạng nhứt và hạng nhì xuống các ga đường hạt Bắc ;

— hành khách hạng ba, nhưng đi ra phải đi đủ 100 km hoặc phải trả tiền đủ 100 km ;

— hành khách hạng tư, nhưng đi ra phải đi đủ 200 km hoặc phải trả tiền đủ 200 km, trừ ra những dãy tỏ hành khách hạng nhứt hạng nhì thì không định lệ phải đi bao nhiêu km, nhưng chủ đi đến đâu thì phải trả tiền vé của mình đến đấy.

Mỗi người hành khách hạng tư chỉ được mang 100 kilos hành lý (20 kilos không trả tiền, còn 80 kilos phải trả tiền).

Hành khách hạng ba và hạng tư không có vé suốt.

NGHỆ-AN

Vì sao mà tự tử ?

Đông, Trung, Nam, làng Long-xuyên, tổng Phù-long, phủ Hưng-nguyên chia ra làm 3 giáp. Giáp Đông thì Hương-mục Trần-Ngạn coi việc thu sưu thuế.

Bữa 15 tháng 2 ta, trong giáp có lễ kỷ-yếu. Thói xấu không chừa, cha con Lê-Diệu ra đình đòi phần biếu. Tên Diệu trở về xui mẹ và vợ ra xâu xé Hương-Ngạn. Trong khi mẹ và vợ tên Diệu vào xâu xe Hương-Ngạn, quyển giáp bộ ở tay Hương-Ngạn không cánh mà bay đi đâu mất.

Sáng ngày 16 Hương-Ngạn làm đơn kiện tên Diệu tại chánh-tổng H. V. T., nói rằng tên Diệu xui mẹ và vợ ra cướp mất sổ. Chánh-tổng xử tên Diệu phải về tạ thần, xin lỗi làng và Hương Ngạn. Tên Diệu không tuân. Còn quyển giáp-bộ không biết ai đã đưa cho chánh-tổng. Đến đầu tháng 5 ta, Hương Ngạn đến nhận sổ ở chánh-tổng về phân bổ sưu thuế ; chánh-tổng kèo nài đổi 2 sào vườn. (Nguyên Hương Ngạn có 2 sào vườn, ở kề vườn chánh-tổng, chánh-tổng nhiều lần nói đổi hai sào khác, nhưng Hương Ngạn không thuận, nay muốn nhơn cơ hội tốt nầy mà đổi cho được). Ngày mồng 4 tháng 5 ta, Hương Ngạn đã phải bán mất một con bò để đi chuộc sổ, việc đã gần xong, nhưng chỉ còn chút việc « không thuận đổi đất » nên nhận sổ không được.

Sưu thuế tới ngày, sổ sách thì mất, tinh quẫn lo quanh không biết làm thế nào, nên sáng ngày mồng 6 tháng 5 ta, Hương Ngạn đã liều mình với sợi giây.

Lý bào phi báo quan Phủ ; quan thân hành về khám quả chết thật cổ, liền lấy lời khẩu cung của vợ con Hương Ngạn rồi cho mai táng ngay.

Hiện nay vợ con oan chủ không dám trực tố, sợ có dụng đến chánh tổng mà nguy về sau, chỉ kêu nài tên Diệu lại nha.

Cách ít bữa, chánh tổng đem quyển giáp bộ ra nộp quan, quan sức giao cho mấy người trọng yếu trong giáp quyển nhận sổ ấy về án bổ sưu thuế.

. . . . . .

. . . . . .

Thành-lam lai cảo

Hai vụ ám sát

Đêm hôm 15 Juillet, lúc 8 giờ tối, một người cầm súng lục vào bắn Phan-bá-Trọng (người huyện Thanh Chương, hào mục làng lại có kiêm chức . . . . .) 1 phát trên đầu. Làng xóm nghe tiếng súng, liền chạy đến thì thấy Trọng đã lìa trần, mà hung thủ đã đi đâu mất rồi. Chung quanh đó lại có truyền đơn đảng cộng sản rải rất nhiều, đại khái nói : « Tên Trọng

đảng Cách mệnh kết án tử hình ». Vụ ám sát nầy hiện nay Chính-phủ đang đò xét dữ lắm.

* * *

Cũng đêm hôm ấy, chừng 7 giờ rưỡi tối, ở tổng Phú-long, huyện Nam-đàn, có 1 người cũng cầm súng lục vào nhà ông hương Dai đòi quyên tiền. Lúc mới nói thì ông Dai lồn ra cửa sau chạy và kêu làng. Làng ra đông lắm nên người cầm súng lục bắn luôn mấy phát, trúng phải một người quê chân. Làng thấy thế đều chạy về, hung thủ nhân đó lánh mất.

Sau có bắt được 1 người quê ở Thanh hóa, quan đòi ông Dai ra không rõ ông có nhìn được quả không.

Hoa-hụ

HÀ TĨNH

Ăn bớt tiền thợ

Huyện Can-lộc có nhận 100$ công tác để xây cái giếng trước cửa nhà. Bữa mồng 9 tháng 4 vừa rồi, quan huyện đặt cho người thợ là Trần-Niệm, bắt làm giấy nhận 100$ mà chỉ giao cho 60$. Làm xong, quan gác lại 9$ để bắt sửa mấy bức tường hoa trong huyện. Trần-Niệm không chịu. Vừa gần đến kỳ nạp thuế, Trần-Niệm đến hỏi tiền, quan không cho, dành phải . . . . .

Lại tháng năm vừa rồi nhà nước phát 150$ để làm nhà trạm, quan đặt cho tên Trần-văn-Hiến 120$ còn 30$ thì . . . . . lại cho làm sạt đường quan để khỏi tốn công đắp nền. Làm gần xong, quan Lục-lộ ra khám, bắt phải dời ra đàng sau 2 thước tây nữa, thế là người thợ ấy phải lỗ.

Hồng-phong

QUẢNG-TRỊ

Một cô hai gông !

Anh tôi là Hồ-chơn-Nhơn, quán ở làng Cổ-thành (Triệu-phong), hồi tháng Juin 1929 bị tình nghi mà phải án 2 năm tù. . . . . đến nay vẫn nằm trong lao. Vậy mà vụ thuế nầy, lý-trưởng lại bắt gia-quyến tôi phải đóng thuế thân cho anh tôi ; gia-quyến tôi năn nỉ khất xin, thì lý trưởng trả lời rằng : « trông thấy tình cảnh một gia-đình quẫn bức, mà lại gặp phải cảnh « khắc khe » như vầy, thật là đáng thương ; song chức vụ tôi buộc tôi phải làm. . . vì năm ngoái bao nhiêu tên tráng, thì năm nay quan cũng cứ phát về bấy nhiêu bài chỉ, chớ quan có trừ cho đâu, bảo tôi trừ sao được ? »

Gia-quyến tôi đành phải cầm nồi, bán áo cho đủ 3$00 mà đóng phần thuế cho anh tôi ; thật là ức quá ! Một cô hai gông như thế khó lòng sống nổi.

Hồ-chơn-Đức

QUẢNG-NAM

QUA ÁN DỪA BẮT CÓ PHƠI NẮNG

Một cái án đạo kiếp lù mù ở huyện Tiên phước

(Tiếp theo)

Đơn của Võ-Thảo kêu tại tỉnh

Tên tôi là Võ-văn-Thảo, tảo nhiêu, 62 tuổi, quán làng Hương-lâm, tổng Tiên-giang, huyện Tiên-phước, tỉnh Quảng-nam, có điều oan khuất, cúi xin quan lớn mở lòng nhân đức mà soi xét cho !

Nguyên ngày 8 tháng 3 năm nay, ở làng tôi mụ Võ-thị-Tiến, bị cướp ngày 11 Hương chức trình với chánh tổng Nguyễn-Ý ; chánh-tổng tới khám và lấy lời cung của sự chủ và lân bang. Tên Đề (cháu kêu thị Tiến bằng cô) và Hồ-thị-Dã, vợ tên Của, người hàng xóm, man cung rằng có nhìn mặt Võ-Trà là con tôi, hiện đương bị giam tra tại huyện.

Võ Trà, con tôi, năm nay 37 tuổi, tánh hạnh thuần lương, thuở nay chăm việc làm ruộng lớp vườn,

(Xem qua trang ba cột 1)

Giấy mời Đại-hội-đồng thường-niên

NAM-ĐỒNG-ÍCH

CÔNG-THƯƠNG-HỘI

Công-ty vô-danh, vốn 100.250$00

Hội sở tại Vinh (Annam)

Chiếu theo điều-lệ khoản 28 và 29, chiếu theo biên-bản Hội-đồng Trị-sự ngày 15 Juillet 1930, xin mời các ngài Cổ-đông Nam Đồng-Ích Công-Thương-Hội đúng tám giờ sáng ngày 24 Août 1930 (tức ngày mùng một tháng bảy năm Canh-Ngọ) đến họp Đại-hội-đồng tất-niên tại nhà Chi-điếm Thanh-hóa, số 47, phố Lò-Chum (Quai des Potiers) tỉnh Thanh-hóa, để quyết-nghị những khoản sau nầy :

1. — Nghe tờ trình của ban Trị-sự.
2 — Nghe tờ trình của ban Kiểm-sát
3 — Duyệt bản lý-lệ chung, các sổ sách kế-toán, và định cách chia lời
4 — Chuẩn nhận viên Trị-sự tạm thời là Hoàng-văn-Thâm do ban Trị-sự cử lên thay ông Đặng-văn-Oánh từ chức.
5 — Cử một hay hai viên Kiểm-sát

Kỳ Hội-đồng nầy phải có Cổ-đông hiện-diện và Đại-diện đủ làm thủ 1010 cổ-phần thì mới đúng lệ.

Ban Trị-sự kính mời

CÓ TINH-LỆ (Les misérables — Corelia) 0$20 — Bán lại QUAN-HẢI — Hoặc càng rẻ Thư-Quán lớn các nơi

■ ★ ■

Thầy giỏi thuốc hay mà có lòng từ thiện.

? ? ?

ĂN MẠCH CHO ĐƠN MÀ KHÔNG LẤY TIỀN

. . .

Am-hiểu bệnh-tình người Nam ta, án mạch chữa bệnh, theo khoa học tân thời, rất là thần hiệu, chỉ có thầy thuốc

ĐIỀU-NGUYÊN ĐẠI DƯỢC PHONG

số nhà 121 hàng Bông cây da cửa quyền

HANOI

Huế, le 21 Novembre 1929

Cher Monsieur Viễn-Đệ.

. . . . . Tôi đã rõ là dầu Khuynh-Diệp trị về bịnh mỏi xương chất (douleurs rhumatismales), bịnh đau lưng (lumbago) và bịnh đau bắp thịt (myalgie) hay hơn hết. Hễ thoa vài ba lần thì đã bớt hay là lành.

UNG-THÔNG

Médecin Indochinois de l'Assistance Médicale

Chevalier de la Légion d'Honneur

à Huế

CHỈ CẬY NƠI MÌNH

(PHIÊU-LƯU VÀ XÃ-HỘI TIỂU-THUYẾT)

Tác giả : HECTOR MALOT

GIANG-HẠ dịch :

Số 60

Chương thứ ba mươi hai

(Tiếp theo)

Nó không rõ cái phòng ăn ra thế nào, nhưng vừa bước khỏi thang lầu thì đã có một người bồi bận đồ đen đứng chực đưa nó lại phòng ăn. Liền tức ấy ông Vũ phần cũng đi vào. Ông đi một mình không có nữ dẫn, nhưng trên bức nệm trải ở dưới đất có một đường vải, ông lấy chưn đó mà đi lối. Đứa bàn ăn có bày một cây bông lan, bay mùi thơm phức, còn muốn nữa thì toàn bằng bạc, mấy cái chai nước thì bằng thủy-tinh bóng sáng đèn điện chiếu vào làm cho chói dọi. Con Bê-rin còn ngơ ngẩn vẫn đứng sau cái ghế. May có ông Vũ-phần bảo ngồi, nên nó mới dám ngồi.

Dương khi ăn nếu chỉ có nó và ông Vũ phần thì nó không lấy gì làm bỡ ngỡ, nhưng thêm mấy người đứng hầu cứ nhìn ngó, làm cho nó rất ngợ ngàng. Nhưng may nó không sợ suất đều gì. Đến lúc dọn món đồ tráng miệng thì trên bàn đặt bốn cái dĩa có chưn đầy những bánh ngọt và quả cây tươi tốt, lại có bông hoa rất đẹp.

Ông Vũ-phần nói :

« Những hoa quả nầy là hái ở trong mấy cái nhà chai ngoài vườn kia, nếu mầy muốn xem, sáng mai cứ ra xem cho biết ».

Con Bê rin đã khỏi sự ăn mấy quả đào, nhưng ông Vũ-phần muốn nó ăn hết mấy thứ trái khác :

« Nếu ta được trẻ tuổi như mầy thì ta sẽ ăn hết cả mấy trái cây ở trên bàn nầy. »

Lão Bác-xiên bèn lựa mấy quả lê, mận, để vào dĩa con Bê-rin.

Ăn xong đồ tráng miệng là bửa cơm đã hết, con Bê-rin lấy làm mừng vì ngồi mà ăn để mấy người kia đứng ngó thì không có gì làm cho nó khó chịu bằng. Ông Vũ-phần bảo :

« Bây giờ đến sáng ngày mầy được thong thả có thể đi dạo ngoài vườn dưới bóng trăng, hay là vào thư-viện mà đọc sách hoặc cầm một vài quyển sách vào phòng mà đọc ».

Nó muốn hỏi ông Vũ-phần có cần dùng đến nó thì nó sẵn lòng ở lại hầu ông ; nhưng nó chưa biết nói thế nào, hãy còn dụ dự thì Bác-xiên ngó nó mà lấy tay làm dấu : một tay thì dả cách cầm quyển sách, một tay thì giả cách lật giấy, rồi chỉ ông Vũ-phần mà nhắm nhía cặp mắt như là người đọc sách.

Con Bê-rin sáng trí hiểu rằng người bồi già ấy muốn bảo nó đọc sách cho ông Vũ-phần nghe. Nhưng mà nó cũng đã nghĩ đến chuyện ấy, bèn nói :

« Nhưng ngài không sai tôi vật gì sao, hoặc ngài không muốn tôi đọc sách ngài nghe sao ?

— Mầy đã làm việc mệt nhọc, vậy mầy cần phải an nghỉ.

— Thưa ngài tôi không mệt một tý nào cả.

— Vậy thì được, hãy theo ta vào phòng giấy ».

Phòng ấy là một cái phòng rộng cách phòng ăn có một cái buồn nhỏ có đường vải đi vào phòng ấy để ông Vũ-phần lấy chưn rờ đi một mình.

Đã nhiều lần con Bê rin tự hỏi không biết trong mấy giờ ở một mình ông Vũ-phần làm việc gì, vì cái thú đọc sách để dải khuây thì ông không sao hưởng được. Vào phòng đoạn ông Vũ-phần bấm vào máy điện, tức thì cả phòng đều sáng rỡ, trong phòng thì chỉ có một cái bàn đầy giấy mực để từng chồng, và mấy cái ghế, gần cửa sổ thì có một cái ghế phô tơi kiểu thế kỷ mười bốn và chung quanh thì không có gì nữa cả. Cái ghế ấy xây ra cửa sổ và coi cái tấm nệm tới đã mòn thì đủ rõ ông Vũ-phần trong lúc rảnh rỗi thì chỉ biết ngồi đó, ngồi xây mặt ngó trời mà nào có thấy vật gì đâu.

« Bây giờ mầy muốn đọc thứ gì cho ta nghe ? »

Trên bàn có nhiều nhựt-trình con Bê-rin bèn nói :

« Để đọc cho ngài một tờ nhựt-trình được không ?

— Nhựt-trình đọc ít chừng nào tôi hơn chừng ấy. Mầy có thích những sách kể chuyện đi đường không ?

— Thưa ngài tôi cũng thích.

— Ta cũng vậy, sách ấy làm cho não người ta được khuây lảng ».

Ông Vũ-phần lại nói thêm tuồng như ông nói một mình không để ý đến con Bê-rin :

« Thoát được khỏi cái cảnh ngộ của mình mà sống vào một cái đời mới mẻ... »

Ông Vũ phần làm thinh một chặp rồi mới nói :

« Vậy ta hãy vào thư viện ».

Cái thư viện nầy thông với cái phòng trước, chỉ phải mở cái cửa thông thường thì qua bên thư-viện, và vặn mấy điện thì đèn thư viện sáng ; nhưng một cái phòng rộng mà chỉ có một ngọn đèn nên những bàn ghế bằng gỗ đen trông không được sáng.

« Mầy có biết những sách du-lịch « chung quanh thế giới » không ?

— Thưa không.

— Vậy ta hãy coi trong cái bản thư tự thì sẽ thấy rõ ».

Ông Vũ phần dẫn nó đến một cái tủ có bản ấy và bảo nó tìm. Nó tìm một chặp mới đến chỗ « du-lịch chung quanh thế-giới » rồi hỏi :

« Thưa ngài phải tìm những gì ?

— Tìm đến khoảng Ấn-độ ».

Ông Vũ-phần vẫn nghĩ theo ý của ông, chớ nào có muốn sống ở cái đời của kẻ khác như ông muốn đâu ; bởi vì ông cứ nghĩ đến cái đời của con ông, muốn coi cho biết phong cảnh của cái xứ mà con ông đương ở, làm cho ông tìm kiếm đã một mà chưa ra.

« Mầy có thấy gì không, đọc lên thử.

— « Du-lịch Ấn-độ trung-ương, 1871 », từ 209 đến 288. »

— Câu ấy nghĩa là trong quyển sách thứ nhì số 1871 từ trang 209 đến trang 288, có nói chuyện về cuộc du-lịch ấy. Vậy mầy hãy tìm quyển sách ấy rồi đem vào phòng ta ».

(Còn nữa)

không làm điều gì phi vi. Trước đây dân làng đặt làm Hương-kiểm, huyện có cấp bằng, làm việc bốn năm không có chút lỗi gì, gần đây thối dịch ở nhà an thường sinh lý, làng xóm đều biết. Nay nhân trong làng phát xuất đám ăn cướp, không rõ Hương-chức dụng tâm thế nào cứ để thiên diên trình báo chậm trễ mà chánh-tổng Nguyễn-Ý tới khám lại dẫn bộ và chỉ sử, có ý deo họa cho người lương thiện. (Kiếp phát đêm mùng 8 n.ả đến ngày 11 làng mới báo tổng, chánh tổng tiếp báo không thêm bẩm huyện để đến ngày 12, 13 tự mình đi khám, thông đồng với Hương chức lấy cung tiêu, lại tới soát nhà Võ-Trà là con tôi và nhà tên Hưng, không bắt được chút gì là tang chứng cả, đến ngày 17 huyện phải khám lại)

Trong những chuyện khai trên ấy, tình tiết rất mô hồ, rõ là những lời hiệp hiềm vu hãm, theo ý những kẻ chúc sử.

Tên Đề trước ở nhà tôi, tôi nuôi đã lâu đến lớn nó hay du đảng, cha con tôi thường đánh la nó, nó cày thuê ruộng tôi, mùa tháng mười gặt lúa tự bán, cha con tôi hỏi, nó mắng chửi mà gây đánh lộn, chuyện ấy tôi có trình hương chức làng xứ, mà đuổi nó đi, vì thế nó có lòng oán, nhân vụ này mà vu cho con tôi.

Trong làng có tên Nguyễn-Hiệu, trước làm Hương-mục, bán xâu lấy bạc dân, tên Võ-Hào kiện nó, Võ-Trà có đi lấy ký dân. Lúc ấy quan đồn Trà-my giao cho huyện cứu xét, tên Hiệu bị cách chức, nó tích oán sẵn, sáng ngày kiếp phát (9 tháng 3) có người mật báo với chánh tổng, Chánh tổng sai tên Khoi lên nhà Nguyễn-Hiệu cùng Trương Xe đi bảo con mụ thị Tiền là Lý-Một và cháu là Võ Đề và lân bang là tên Của tới nhà chánh tổng, chánh-tổng bàn dẫn trước cách khai cung thế nào, đến ngày 13 đến khám, bọn ấy theo lời chánh-tổng đã bày mà khai, còn lời khai trước với Hương kiểm Võ-Đề ngày 9, chánh-tổng thủ tiêu đi. (Lời cung trước nói không biết mặt ai cả).

Đã mấy tháng nay con tôi bị tra khảo mà vốn không can phạm, không biết cái gì mà khai. Tôi đã nhiều lần kêu nài xin quan xét khoản hiệp hiềm vu hãm ấy. Gần đây quan có đem tên Võ Đề ra ra trước công đường, mà chánh Ý tới xin nhận lãnh về nhà, cứ việc dẫn bộ che chở, việc này tôi có đơn kêu nài tại huyện (ngày 21 tháng 6 ta) mà quan không chịu xét, rất là ức khổ.

Trộm nghĩ, phòng gian trấp đạo là phần việc của Tổng-lý, nay lúc bình nhật đã không tuần phòng bọn gian, đến khi việc đã xảy ra lại không bắt được tụi gian, tìm được chút tang vật gì mà lại thông đồng xui giục lộng phép làm gian, bày ra những lời vu hãm mà xô đẩy bình dân vào trong lưới tội; quan Huyện không minh xét, thành ra thiệt tang chân đạo, không bắt được chút gì, mà con tôi là dân lương thiện trước nay lại mang cái oan không chỗ bày tỏ (不白之冤), đau lòng xót dạ, làm cha không thể ngồi yên được (vì lòng thương con chạy hoảng nên nghe lầm tên Trùm Kiêm Hòa-an mà có cho nó 7$00 mà viết tờ tạm 23$00 về chuyện tờ cung của tên Ngư, tôi xin thú nhận). Dám đem những nỗi oan khổ cùng tình tiết vụ này kể rõ ra sau, cúi xin quan lớn mở ngọn đèn trời soi tới chậu úp, hoặc cho tỉnh phái về tra xét, hoặc sức đem hồ-sơ tự tập, và bắt sự chủ lân bang (Lý-Một, Võ-Đề và Lý-Của), chức dịch (Lý-trưởng Nguyễn-Quang, Hương Kiểm và Võ-Đề (Đề này không phải Võ-Đề cháu sự chủ, chớ nên lầm) tuần - đinh, (Nguyễn - Dịch, phái trưởng Phan-Hệ) và các người can chứng (Nguyễn - Hiệu, Văn-Phú - Nghệ, Nguyễn - Soạn, Trịnh-Muộn) về tỉnh tra xét, theo tình định tội, chiếu phép thân oan, ngõ hầu con tôi khỏi mang cái nạn «không làm có chịu» thì ơn tái sinh ấy không những tên Võ-Trà khốn nạn kia đội ơn không cùng mà cha nó cũng đội ơn đời đời vậy.

Mấy điều xin thâm kể sau này:

(Mấy điều này đại khái cũng giống như bài ký giả đã đăng trước, nên không phiền thuật lại)

H. M.

BẮC-KỲ

Lại một bạn đồng nghiệp mới

THƯƠNG BÁO đã ra đời ở Hà-Thành (11 Rue du Chanvre). Bản báo xin có lời chào bạn đồng-nghiệp mới.

T. D.

Tòa Thượng thẩm phúc thẩm mấy cái án Cộng-sản

Sáng hôm 19 Juillet 1930, Tòa Thượng-thẩm đã phúc thẩm 3 cái án Cộng-sản: một cái ở Hưng-yên và hai cái ở Nam-định.

Tòa hỏi các người bị cáo về vụ cộng-sản ở Hưng-yên trước. Ai nấy đều nhận có lập Hội-kín mà hội ấy chỉ có mục đích tương-tế mà thôi.

Tòa hỏi đến người bị cáo về một vụ Cộng-sản ở Nam-định là Võ-văn Kiên. Trước kia Kiên nhận có lập đảng mục đích đánh đổ Nam-triều, mình làm thư-ký mà Lê quang-Luân làm chủ tịch; hôm nay Kiên chối rào, cũng không nhận quen với Luân nữa.

Tòa hỏi đến mấy người bị cáo về vụ Cộng-sản thứ nhì ở Nam-định. Trần-văn-Sửu nhận mình là đảng-viên Cộng-sản, nhưng Sửu chỉ lo về việc kinh-tế chớ không biết đến việc chính-trị, còn các đồ đạc khám thấy trong nhà thì của Kỳ-Dĩ gởi.

Hỏi Kỳ-Dĩ ở đâu Sửu khai không rõ.

Tòa buộc tội Sửu đã đi Hà-giang và các tỉnh vùng cương-giới giao thiệp cùng tên giặc Chiêu-Phát để đánh Bắc kỳ, quan tòa kết:

— Đó là anh giao nước anh cho quân giặc vậy! Thế là anh yêu nước đó!

— Các ông chỉ đoán vờ. Ở Nam định buộc tôi vào tội giao thiệp với giặc ở Moncay, đây lại ở Hà-giang. Và đánh ấy một vài tỉnh thì vô ích, bao giờ tôi chắc đánh đổ được Chính-phủ mới làm.

Sửu khai Nguyễn-Hội là người đại lý hiệu máy khâu lại chơi chớ không can thiệp gì. Tòa bảo lúc đến bắt thấy 3 người nghĩa là Sửu, thị-Xuân và Hội cùng nằm một giường. Sửu đáp: Nhà tôi có 2 giường, lúc gõ cửa một người mở cửa một người tìm đèn thì làm gì có 3 người cùng nằm một giường?

Nguyễn-Hội cãi rằng tòa buộc mình vào tội gian chưa có chứng cớ gì rõ, hồ đồ lắm

Thị-Xuân khai ăn ở cùng Sửu từ 4 Mai, có biết Sửu đi buôn thuốc phiện lậu, giấy má đồ đạc trong nhà không biết là gì.

Sửu đứng dậy nói:

— Tôi đã nhận tôi là đảng-viên Cộng-sản, nhưng chuyên việc buôn bán. Còn bảo tôi làm truyền-đơn phát ngày 1er Mai thì sai, vì mãi 4 Mai tôi mới thuê nhà. Tôi bị tòa Nam-định kết tội Tôi là dân thuộc địa thế là hết chỗ nói.

Hội nói:

Trước khi tòa kết án, tôi xin đem cái tội 20 năm khổ-sai của tôi so với cái tội 20 năm khổ-sai trước xem có công bằng không?

Thị Xuân kêu mình không làm gì nên tội c

Lúc tuyên án Sửu có giơ tay kêu «Đả đảo tư-bản chủ-nghĩa».

Hồi 11 giờ rưỡi tòa tuyên án như sau này.

Việc Cộng-sản ở Hưng-yên

Đào-ngọc-Đoán y án 15 năm khổ-sai.

Trần-đình An tức Bồi Chung trước 15 năm nay rút xuống 7 năm khổ-sai.

Ng. v. Dự 3 năm tù, 2 năm quản-thúc

Ng-khắc-Cần 3 năm tù, 2 năm quản-thúc.

Ng-khắc-Chuyên 5 năm tù, 5 năm quản-thúc.

Chu đình-Vọng 5 năm tù, 5 năm quản-thúc.

Hoàng-ngọc-Cửu 5 năm tù, năm quản-thúc.

Ng-ăn-Tòng trước được trắng án nay phải 2 năm tù, 5 năm quản-thúc

Việc Cộng-sản ở Nam-định

Vũ-văn-Kiên trước 10 năm nay rút xuống 7 năm khổ-sai.

...

Trần-văn-Sửu y án khổ-sai chung-thân.

Nguyễn-Hội y án 20 năm khổ-sai

Đỗ thị-Xuân 10 năm khổ sai

Tìm thấy bom

Quan Công Sứ Bắc-ninh cùng quan Tổng-đốc vừa về khám làng Châu-cầu thuộc huyện Quế-dương, vì có người báo rằng trong làng ấy có bom. Các lý-dịch tìm tòi hồi lâu rồi đào được 6 quả bom chôn ở vệ đường gần Sept Pagodes. Hiện chưa bắt được ai cả. Sáu quả bom thì đã gởi về nhà súng để thử

(France Indochine 26 Juillet)

Lại truyền đơn Cộng Sản

Theo báo Đông-Pháp ngày 28 Juillet thì đêm hôm 26 rạng ngày 27 Juillet có rất nhiều truyền đơn rải trong thành phố Ha-noi nhứt là những nơi có thợ thuyền và lính tráng ở. Truyền-đơn ấy đại khái xui phản kháng việc bắt bớ vừa rồi ở Bắc-kỳ và phía bắc Trung-kỳ. Sáng hôm 27 lại có giấy truyền-đơn giản ở cửa tòa Đốc-lý nữa.

Cũng theo báo ấy ngày 29 lại có truyền-đơn rải ở đường bờ Sông, bờ Hồ v. v.. Truyền-đơn này lại xui làm biểu tình ngày 1er Août để yêu cầu giảm thuế và giảm giờ làm việc cho thợ thuyền.

Theo báo Đông-Phương ngày 29 juillet thì tảng hôm 21 Juillet 1930 tại làng Lôi-Dương, tỉnh Kiến-an một người giáo học giấy tờ bị bắt vì có bắt được ở nhà anh ta ngụ một tờ truyền đơn có búa liềm và bình mặt trời.

Cũng theo báo ấy ngày ấy thì sớm hôm 26 Juillet khi 6 giờ ông Cẩm Thái-bình đến khám thẻ những người trọ trong hàng cơm số 18 phố Méribel, có bắt được trong mình một người tên là Tô-Trực một khẩu súng lục 14 viên đạn (Theo báo Thực-nghiệp thì 17 viên) và một con dao găm, lại khám va-ly của anh ta thì thấy rất nhiều truyền-đơn.

Một hòm súng lục tự nhiên không cánh mà bay

Báo Đông-Pháp ngày 21 Juillet đăng tin rằng:

Hôm 5 Juin chiếc tàu «Cap Paderan» ở Marseille khởi hành có chở một cái hòm khí-giới, hòm này đã để cẩn thận ở trong kho hàng, cửa ngoài khóa chặt. Ngày 5 juillet tàu ấy đến bến Saigon viên quan coi kho thấy cái hòm khí giới vẫn y nguyên dấu cặp chì, nhưng cân lại thì không nặng đủ 120 ki lô như trước. Lập tức cho mở ra ở trước mặt các quan chức thì chỉ thấy còn có hai ba khẩu súng thôi, thiếu mất chừng 24 khẩu.

Vì thế mà khi tàu «Cap Paderan» về đến bến Saigon hành khách trên tàu đều bị khám soát rất kỹ càng nhưng không được gì cả

Thật là việc lấy trộm súng này làm rất thần diệu vậy. Có tra xét được ra cũng phải mất nhiều công phu lắm!

NAM-KỲ

Lại truyền đơn

Báo Impartial ngày 29 Juillet đăng tin rằng hôm 28 juillet lúc 2 giờ rưỡi chiều, trước nhà hàng Charner, ở Saigon truyền đơn rải rất nhiều. Truyền đơn ấy đại khái cũng xúi làm loạn trong ngày 1er Août. Có một điều khác các truyền đơn khác là truyền đơn này không ký: ĐẢNG CỘNG SẢN mà ký: NAM-KỲ LAO-ĐỘNG ĐẢNG.

PHỤ NỮ DIỄN ĐÀN

CHỮ «TÍN» ĐỐI VỚI PHỤ NỮ TA NGÀY NAY

Cổ nhân có câu: «một lời đã nói ra bốn ngựa khó theo» vậy thời sự giữ lời hứa chẳng phải là quan trọng lắm sao? Thế mà trong xã hội ta gần đây, nào lừa thầy nào dối bạn, nói trước quên sau, hứa này làm nọ, khiến cho chữ «Tín» mà xưa kia ông cha ta đã bao công dìu giữ tập rèn trở nên một thứ danh hiệu vô giá trị cho bọn giả danh đạo đức phô bày đầy trên mặt giấy cũng đầu miệng để hằng ngày bịa phỉnh đồng bào, mập mờ công chúng! Cái hiện tượng suy đồi của nền phong hóa ta há chẳng cũng có vì sự khinh thường chữ «Tín» ấy ru?

Trong buổi tân cựu giao thời này phần nhiều phụ nữ ta đã bài bạc kịch liệt những câu như «khuê môn bất xuất» cho là bất hợp thời thế mà hô hào những giọng hùng tráng mãnh liệt của Mustapha Kémal, là một nhà anh hùng cứu quốc ngày nay của Thổ-nhĩ-kỳ, nào là: «chị em ta nên bỏ những hủ tục rụt rè e lệ, phải mạnh bạo thoát ra ngoài vòng «phòng khuê của các» để tranh đua với đời v. v...». Nếu đứng xa trông lại thời phải nói phụ nữ Việt-Nam đã bước vào con đường cải cách chánh đáng, nay mai sẽ tiến kịp ngang hàng đồng bào cô Dục Tú, bà Liệt Anh... Song ở vào trong cuộc mà xét đoán, thời ngoài những sự khuyết điểm khác, chị em vẫn phần nhiều ít trọng chữ tín, xem lời hứa chẳng khác gì trò đùa!

Ối! «giao ngôn hữu tín» nói thế nào phải làm trọn như vậy, nhiều hậu người mới kính phục và tin nhiệm. Trường giao tế vì đấy mà rộng, tình liên lạc vì đấy mà bền, khiến cho những «trách nhiệm ủy thác» và «lời hứa sẽ làm» được tiếp tục với nhau mà tạo thành kết quả.

Vậy nếu chị em khinh thường lời hứa mà không giữ trọn một vài lần thời khác nào đã mang lấy cái danh hiệu «thất tín», mất sự tin của người, mà khó lòng chuộc lại, cái phẩm giá của chị em cũng vì đấy mà bị tiêu trầm!

Xem thế thời sự «Thất tín» rất có hại; bất kỳ giai cấp nào, muốn cho công chúng tin phục thời trước hết cần phải giữ lời hứa làm gốc. Nếu không thế mà chỉ dùng cái thủ đoạn gian manh giảo trá, nay hứa này mai hứa nọ mà kết cuộc chỉ là một thứ «bánh vẽ» không sao thành sự thực được, thời trong một gia-đình hoặc trong trường giao tế gây nên những sự bất hòa bất thuận làm cho tình liên lạc thân ái chỉ sớm chiều theo luồng gió cuốn mây bay.

Vậy phụ nữ Việt-Nam ta, trong buổi giao thời này, mới bước bước đầu lên con đường quốc gia, xã-hội há chẳng nên thận trọng lời hứa, nói sao làm vậy, trong cơn nguy biến chẳng sờn một tấm lòng son, trước cho lân bang cảm phục mà sau nữa đúc thành một tấm gương sáng suốt cho phường dả dối soi vào mà tự biết xấu hổ ư? Đời xưa có anh bất hiếu ra đồng nội gặp chim từ-ô đút mồi cho mẹ mà cải quá tự tân, thời cái sức cảm hóa của chị em ta cũng là một cái công cán rất lớn cho xã-hội. Chị em ta phải làm thế nào cho khỏi đứng trước ba chữ «Nữ quốc dân» mà hổ thẹn vậy.

Hồng vân thôn nữ

VIỆC THẾ-GIỚI

A-ĐÔNG

TRUNG-HOA

Quân Nam-kinh tấn lên Bắc

Từ-châu, 29 Juillet. — Có tin nói quân Nam-kinh tiến đánh Tế-Nam theo ba đường; đội-quân thứ nhứt, Hàn - phục - Cừ chỉ - huy đi theo đường Giao-châu Tế-Nam; đội thứ hai theo đường Tân-Phố kéo lên; tả-dực đánh Phụng-Dương, ở phía tây Thái-An, ở đó có một đội quân Sơn-Tây sắp chống lại. Một đội quân nữa chiếm lấy Tsao-chow ở tây nam tỉnh Sơn-Đông, sau một trận đánh hai ngày.

Việc lôi thôi Trung-Nga ở Mãn-châu

Arip. Thượng-hải 28 Juillet. — Quân-báo Trung-hoa đăng tin rằng ngày 1er Août sẽ mở cuộc điều đình về chuyện lôi thôi Trung-Nga ở Mãn-châu. Báo ấy lại phàn nàn về sự sinh hoạt rất khó khăn của những đại-biểu của Trung-hoa ở Mạc-tư-khoa, và xin chở vật-thực cùng áo quần sang cho họ dùng vì họ còn phải ở lâu.

ÂU-PHI

Đình-công ở Pháp

Arip, Lille 27 Juillet. — Số thợ thuyền máy dệt ở Lille độ 2 vạn người mà đình-công có 1 vạn rưỡi người.

Lille 28 Juillet. — Nhiều nhà máy dệt phải đóng cửa. Số thợ đình-công hôm nay đã lên đến 14.918 người. Số thợ làm đồ kim-khí đình-công thì không tăng không giảm. Tổng số ở Lille có 18.870 người thợ đình-công.

Ở mấy thành-phố gần Lille mà có nhà máy dệt và nhà máy làm đồ kim-khí cũng có đình-công.

Imp. Paris 28 Juillet. — Ở Roubaix thợ-thuyền đình-công xung-đột với cảnh-binh rất giữ dội, có rất nhiều người bị thương. Thợ thuyền đình công có xây đến chiến-lũy nữa, nhưng sau hai giờ đồng hồ đánh nhau rất kịch liệt, cảnh binh phá được những chiến-lũy đó. Súng đạn nổ toán loạn.

Tình-hình xem càng rắc rối thêm.

Nhưng có tin rằng hiện nay, nền Chính-phủ còn vững vàng.

HỘI VẠN-QUỐC TIẾT-KIỆM

Chi cuộc ở Phố Borgnis Desbordes Hanoi, kính lời báo cáo cho các chức có nhân Phiếu Tiết Kiệm của Hội biết rằng kỳ xổ số thứ 34 xổ tại Tổng cuộc ở Saigon ngày 28 tháng Juillet 1930 mới rồi, phiếu 10 năm série 193 có hai phiếu: của ông Selsis, làm Thương-Chánh Bana (Banam) và ông Tôn-thất-Vinh ở Thanh-Hóa được trúng. Số bạc trúng mỗi người 1000$00 đã cấp phát liền rồi.

Phiếu 5 năm, série 1594 được trúng, song série này lại chưa ai mua nên không phát. Tưởng tiền lời nửa phiếu số 155 và nửa phiếu số 156 trúng cùng 90$70 chia hai người.

Kỳ xổ số gần tới đây thì định ngày 28 Août 1930.

CHÀ!

TRỜI NÓNG NỰC QUÁ!!

Qui ông qui bà nên dùng một chiếc ghế **CHAO** *(Rocking-chair) mà nằm mát thì còn gì hơn! Giá rẻ lắm!!*

PHẠM-CỰ-HẢI

Rue Đô-hữu-Vị Tourane

S. E. T. E. G. A.

SOCIETE D'ENTREPRISES DE TRANSPORTS & GARAGES D'ANNAM

Hội S. E. T. E. G. A. là hội trách-nhiệm hữu-hạn, vốn được thay đổi, hội sở tại Quinhon, xin bố cáo các ngài biết rằng hội định kêu thêm vốn 20 000$00 nữa, cho được 40.000$00.

Hội S. E. T. E. G. A. trước đã thành-lập theo thức Hội chuyên-trách tập-cổ thường, đã khởi-sự ngày 17 Avril 1927, và mới đây (xem báo Tiếng-Dân số 278) đã đổi lại theo thức hội bây giờ, để cho các ngài cổ-đông, chỉ chịu trách-nhiệm nội cổ phần của mình chung và nếu muốn ra hội, thì có thể ra được.

Năm đầu hội S. E. T. E. G. A. đã mở hai hãng sửa xe (garages) lớn ở Quinhon và Nhatrang. Lòng chăm chỉ về nghề-nghiệp và sự tinh-xảo của thợ-thuyền đã làm cho hội được đông bạn-hàng thành-tín.

Hội thêm vốn là để được đủ tiền lưu động mà tổ-chức việc buôn bán xe ca-my-ông (camions và xe hơi (voitures automobiles) mà các nhà Tây sẵn lòng ký-thác cho hội.

Mỗi phần hùn là 100$00. Những phần hùn ấy sẽ biên-nhận trong tờ kêu thêm vốn của hội.

Các giấy phần hùn phải đính bạc theo mà gởi đến cho Hội-Sở ở Qui-nhơn, hoặc gởi cho Trung-Pháp Ngân-hàng (Banque Franco-Chinoise) hay Đông-Dương Ngân-hàng (Banque de l'Indochine) để ghi vào sổ của hội, lại phải đề cho đủ tên, họ, chỗ sinh đẻ, nghề nghiệp, chỗ ở.

Số vốn kêu thêm đó, khi nào đủ, thì khóa sổ. Nhưng chậm lắm là 30 septembre 1930. Quá hạn ấy, những phần hùn không nhận, sẽ trả lại cho chủ ấy, phí tổn trả lại về phần hội chịu.

Có cần việc gì, xin hỏi Monsieur le Directeur gérant de la S. E. T. E. G. A. à Quinhon.

NGƯỜI VIỆT-NAM

nên có mỗi người một ve

DẦU VIỆT-NAM

trong mình phòng khi nắng gió bất thường

Có dùng mới biết là hay!

HAY LẠ!

Bán tại

VĨNH-HƯNG-TƯỜNG

VINH-HATINH-DONGHOI-HUE-TOURANE-FAIFOO

Trả lời một câu hỏi

Xin trả lời để các Qui-khách sành nghề ảnh biết rằng: Hẳn các ngài ai cũng biết tiếng Hiệu HƯƠNG-KÝ PHOTO Hanoi là một hiệu ảnh Mỹ-thuật nhất ở trong cõi Đông-Pháp này.

NƯỚC MẮM BẮC-ĐẨU

Của

ĐỒNG-LỆ THƯƠNG-CỤC QUẢNG-BÌNH

NGÂN ĐỒN [illegible]

Sở làm tại cửa bể NHẬT-LỆ cách tỉnh lỵ 1 kilomètre

Đã được nhiều nhà du lịch tây và ta tới quan sát tại sở làm, chứng chỉ sự tinh khiết và được đặc tiếng ban khen là ngon không pha chế, có thể để hàng mấy mươi năm không ôi mùi.

Bản hiệu đã bán khắp cả Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Nam-kỳ và Ai lao.

Mong rằng các ngài lưu tâm bảo người nhà mua nước mắm Bắc-Đẩu để dùng hay đem làm quà cho bạn còn hơn cho vật khác.

Thơ và tiền bạc xin cứ gởi cho M. TRẦN NHẬT TÂN là Directeur của bản hiệu

ĐỒNG-LỆ THƯƠNG-CỤC

Tin thêm về vụ động đất ở Ý

Rome 25 Juillet. — Các bao đăng những bức ảnh cho tàu bay đi chụp về quang cảnh trận động đất ở miền Naples vừa rồi. Nhiều làng bị hủy hoại sạch bao nhiêu những nhà cửa trong làng đều bị đổ hết. Mấy vạn người phải trú trong những lều tạm dựng tạm lên. — Báo « Popolo di Roma » đăng tin rằng : Hôm qua, lại mới có một trận động đất khá khỏe, lại có nhiều nhà bị đổ.

Rome, 26 Juillet. — Hiện nay tổng số bị hại về trận động đất vừa rồi như sau này : 2.142 người chết, 4.551 người bị thương.

Những sự biến-động ở Ai-cập

Arip. Londres 28 Juillet. — Về những cuộc biến-động ở Ai-cập về bên biểu-tình có 26 người chết và 204 người bị thương và bên Chính-phủ có 279 người lính cảnh-sát bị thương. Những kiều-dân các nước ở Ai-cập đều vô sự.

Maison VẠN-THỊNH

Quincaillerie Ferronnerie
n° 18 Rue des Médicaments n° 18 HANOI

QUÍ ÔNG Đóng rương, tủ va-ly và đồ gỗ thầu khoán

Bán buôn bán lẻ các thứ khóa, đồng rương tủ, — góc, — lẫy, — tai bong, — đầu - nẹp, — đinh mũ, — bản-lề, ấm đựng nước trà, — đủ kiểu tân thời rất nhã.

Đồ dùng cho thợ thuyền, đồ sắt làm nhà, làm mỏ, xẻng, cuốc, vân vân

Các thứ sơn đủ mùi, — hắc-ín (coaltar) các thứ bột sơn, — bột ocre-jaune, — ocre rouge, vân vân.

Quạt hoa, — dù-giấy dù-vải, (ombrelle) theo lối Nhật-bổn đàn-bà Âu-tây vẫn thường dùng.

Nhận đúc và làm các thứ hàng sắt, đồng theo kiểu mẫu gởi.

Hàng tốt giá rẻ hơn mọi nơi. Xin đồng bào chiếu cố

Chủ nhân :

Madame ĐẶNG-THỊ-HẢO Kính cáo

NHIỀU NGƯỜI BỊ :

PHÒNG - TÍCH

Bịnh Phòng-Tích đàn ông, đàn bà sức kém thường hay bị, nhất là tự 25 đến 50 tuổi hay bị lắm, vì cơm no, rượu say, vội ham tình-dục hoặc ăn xong đi ngủ hay tắm ngay nên thụ bịnh: gọi là Phòng-tích Khi thụ bịnh, thấy đầy hơi, tức cổ, tức ngực, cơm không muốn ăn, ăn thì hay ợ thường đau bụng, đau lưng, chân tay mỏi-mệt. Bị lâu năm sắc mặt vàng, da bụng dầy

Mới bị uống 1, 2 liều, lâu 4, 5 liều, uống không công phạt,. chứng bịnh ắt thấy đỡ chịu hoặc khỏi ngay.

Mỗi liều chia hai bận uống, giá : 0p.40 VŨ-ĐÌNH-TÂN, 178 bis, Route Lachtray, HAIPHONG.

ĂN TỨ Kim-tiền năm 1926

TRUNG-KỲ CHI-ĐIẾM

HUẾ	: Vinh-tường, commerçant phố Gia-Long ;
TOURANE	: Trần - thị - kiêm - Huyền avenue du Musée ;
TOURANE	: Nguyễn thị-Huệ, phố Đô hữu-Vị ;
NHATRANG	: Mộng Lương Thư-Quán
TAM-QUAN	: Hiệu ông Đội-Chẩn ;
QUANGNGAI	: Nguyễn ngọc-Anh, Thạch Trụ, Mộ Đức ;
QUANGNGAI	: Chế-Hoàng à Sông-Vệ ;
VINH	: Sinh-Huy, phố Gare

Khắp ba kỳ có Đại-lý bán cả.

HÃNG THUỐC NORMALE

L. SARREAU

LÀ HÃNG-THUỐC ĐÁNG « TIN-CẬY » HƠN HẾT

Vì thuốc bán rất Tinh-khiết và Hảo-hạng ;

Ở xa mua thuốc thì gởi mau mắn và kỹ-lưỡng ;

Catalogue y-dược Bác-sĩ RUDY gởi cho không.

Xin hỏi tại :

N° 119-123 rue Catinat SAIGON

Máy hát của NƯỚC ĐỨC làm ra rất tinh xảo

Nghe máy mà không khác chi nghe NGƯỜI THIỆT chút nào

ÍT CÓ LẮM ! QUÍ LẮM !

Trước khi mua máy, các ngài nên so sánh cho kỹ, hiệu nào tốt xấu, rồi lại mua, CHỚ HAM RẺ TIỀN

mà BỎ QUA PARLOPHONE BEKA thì UỔNG QUÁ !

Máy portatif trên nắp để dìa được, giá 48$00

— — — thứ HAI GIÂY THIỀU 69$ 79$ 98$ 120$

Máy bằng gỗ để ở nhà (không nắp) 34$ 59$

— — — (có nắp), trông đẹp HAI GIÂY THIỀU 79$ 110$ 120$ 150$. Thứ có cả tỏ 190$00

Ở PHÁP MỚI VỀ các thứ CARTES POSTALES chụp đẹp, cho màu khéo, giá rẻ, chỉ có 0$07 một cái thôi. Đủ thứ hoa phong-cảnh, hình đàn ông, đàn bà, con nít, và HÌNH Ở TRUỒNG.

CÓ THỨ LỚN đã vào khuôn mà treo trông đẹp, đủ các phong-cảnh đi săng, đi hát cùng HÌNH Ở TRUỒNG, nhiều kiểu từ 18×24 cho đến 40×50 giá 0$30 đến 1$00 một tấm.

BÁN BUÔN CÓ GIÁ RIÊNG

Mme RICHARD

Rue de la Citadelle à HUẾ (Annam)

GIÁ ĐÁNG NGHÌN VÀNG !!!

Hỏi tại hiệu :

NGUYỄN - TỪ

DIT

SINH-HUY, *Rue de la Gare - Vinh*

Tức là : **BÌNH CAN BỔ HUYẾT** *chuyên trị vinh-vệ bất hòa huyết hư, gan ráo, gầy gẩy sốt, khủng khẳng ho khan, sắc mặt thường biến, gân thịt dật mày, đau cạnh sườn, tức bụng dưới, kém ăn ít ngủ, chóng mặt giức đầu, và hay tức bực giận giọi.*

Hoặc đàn bà kinh-nguyệt bất điều, tháng có tháng không, khi hư bạch trọc, tiểu tiện buốt đau, lệch tử cung, sa hoa-muống đẳng chứng. Phương thuốc này có thể kiện tỳ lợi khí, bồi âm bổ huyết. Thật là một phương thuốc rất hay để sơ can giải uất, giải phiền vậy. Mỗi lọ **1$00** — Mỗi tá 12 lọ **10$00**.

Quý ngài ở xa xin gửi thêm tiền cước.

Giày Crêpe hiệu « Fleet-Foot » dùng đánh tennis hoặc làm biểu rất tốt, mỗi đôi 1$10 — Giày Crêpe để khâu dùng đi thường rất nhẹ, kiểu đẹp và bền, mỗi đôi giá 2$30 — Mũ bầu mới về rất nhiều, mua buôn xin [illegible] riêng.

MỘNG - LƯƠNG - ĐƯỜNG

TẾ - CHÚNG - TẤT - THẮNG - HOÀN

Một ngàn bức thơ minh - tạ

Hoàn thuốc này trị bịnh Thời-khí (*Dịch tả*) rất thần hiệu. Bổn đường chế ra để giúp Đồng-bào trong cơn nguy cấp, đã được sở Thái-y-viện chứng nghiệm ; hơn bốn năm nay gởi cho khắp cõi Đông Pháp, đồng dân mạnh đó, hằng ngày những thơ gởi đến xin thuốc và đã lời cám ơn kể đơ

Bịnh này rất rất quanh năm, chẳng xứ này thì xứ khác, phần nhiều nơi đồng rẫy, chốn thôn quê, xa thầy, không thuốc, phải nên sẵn có để phòng

Hỡi Đồng-bào !!

Ai dùng thuốc ấy, ở gần thì đến nơi bổn-đường ở xa thì gởi thơ đến để chỗ ở tên họ cho rõ ràng và gởi theo 25 xu Timbre (1) để gởi thuốc, thì bổn đường mau mau gởi đến cho liền. Cách dùng thì có chương trình chỉ vẽ sẵn sàng.

Kính cáo

Bổn-đường có bán đủ các môn thuốc sống, thuốc chín, cao, đơn, hoàn, tán, lại có đại-lý bán thuốc hiệu TỪ-NGỌC LIÊN (Hà nội) ; dầu hiệu VIỄN ĐỆ (Đồng hới) và các hiệu thuốc trứ danh trong cõi Á-đông.

Trong tiệm sẵn có danh-y coi mạch hốt thuốc, tiện cho chư quí vị trong lúc cần dùng.

MỘNG-LƯƠNG-ĐƯỜNG

Pharmacie et médecin

n° 80 avenue Dai-nghĩa n° 80 à SOCTRANG (Cochinchine)

(1) Vì bấy lâu có nhiều người gởi thơ đến xin thuốc, bổn-đường sẵn lòng gởi thuốc đến thế mà không lành, làm cho thất tổn nhiều bề.

MAGASIN DE SOIERIES

TÂN LỢI

188-140, Bd Tổng-đốc-Phương (CHOLON)

Bổn-hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải như là : lãnh, xuyến, trừu, cẩm-nhung, cẩm-châu v v... Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không lo sợ phai trổ. Bán lẻ đủ các thứ hàng Bombay, hàng Nhựt-bổn v v... Khăn đội dầu rút và thêu nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp.

Trừ bán sỉ và lẻ đủ các thứ màu nhuộm của Tây hiệu " Teinture Idéale " danh tiếng thuở nay ở Nam-kỳ.

Bánh hộp biscuits " Kim-Thời " của bổn-hiệu chế-tạo chẳng khác nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$75 tại bổn-hiệu mua sỉ có huê-hồng).

Ở Bắc-kỳ có bán ở hiệu Quảng-vạn-Thành Nội-hóa N° 120 Bonnal Haiphong, giá mỗi hộp là 0$80.

Bổn-hiệu buôn bán đã mấy chục năm cùng các tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ.

Ở xa xin viết thơ thương-nghị. TÂN-LỢI

138-140, Bd Tổng-đốc-Phương Cholon

HÀNG TƠ LỤA

Hàng toàn tơ, giá rẻ, hàng bền, nhờ dệt bằng máy kiểu mới ở Âu-châu lại vừa mau vừa tốt

Hiện có Lãnh, Lụa, Nhiễu, Cẩm-châu bông nhỏ, vân vân có trắng, đen và các mùi.

Bán buôn và bán lẻ

Xin các ông các bà giúp cho công-nghệ nước nhà mau phát đạt mà hỏi lấy mẫu và giá tại :

TISSAGE MÉCANIQUE DE SOIERIES
Flachet Levannhan & Cie
Huynhkim près BINHDINH

DẦU NAM-THIÊN

Dầu này của nhà thuốc Nam-thiên-Đường, số 46 phố Hàng-Thùng Nam-Định là nhà Y-học Việt-Nam chế ra, dùng toàn các vị thuốc Nam theo phép hóa học Thái tây mà chế luyện ra, thơm tho trong sạch, chữa được bá chứng bá bệnh, công hiệu như thần. các công dụng của dầu này đã nói rõ trong toa. Mỗi ve giá bán 0$10 ai mua sỉ được trừ huê hường nhiều. Trong ve dầu có cái tem « Thưởng » ai mua dầu mà được cái tem « Thưởng » ấy thì đem đến các nhà đại-lý bán thuốc cho bản đường mà lấy một ve dầu thưởng nữa. Xin các ngài sẵn lòng chiếu cố.

Đại-lý bán dầu và thuốc cho bản đường ở Trung, Nam-kỳ.

Hiệu	MỸ-CHƯƠNG		THANH-HÓA
Hiệu	QUẢN-HẢI	*Rue Gia long*	HUẾ
Hiệu	MỘNG LƯƠNG	*Thư quán*	NHA-TRANG
Hiệu	LƯU-THÀNH LẬP		LONG-XUYÊN

Đổi cũ thay mới ?

KÍNH CÁO QUỐC-DÂN

Từ nay trở đi, ngài nào mua hàng từ 10$00 trở lên thời không phải chịu tiền cước phí chi cả, và xin nhớ rằng : (QUEN hay LẠ) ngài nào quen hay lạ cũng xin gởi cho một phần-tư (1/4) tiền trước, nếu không thời bản-hiệu không gởi hàng, và xin giới-thiệu từ 1/7/30 bản-hiệu lại mới có phụ-trương Catalogue 1930 Dám chắc rằng từ xưa đến nay, chưa từng hàng Giày nào có những kiểu đẹp như thế. Vậy ngài nào muốn có, xin viết thơ về bản-hiệu sẽ gởi biểu ngay không phải gởi tem, mà một người có thể lấy cho 5, 7 người nghĩa là một người viết thơ mà viết 5, 7 tên người khác và chỗ ở cho phân-minh.

Nay kính

AN-THÀNH

Bottier 37 Rue de la Soie 37 HANOI

NÊN DÙNG

MÔN THUỐC THẦN - TIÊN

thật là hiệu - nghiệm vạn luyện, không sai :

Chuyên môn nghiên cứu Đông, Tây,

Lựa theo khí bẩm của người xứ ta.

Chọn toàn thuốc tốt chế ra, Cao, đơn, hoàn, tán, mọi khoa tinh tường.

Các ngài cần dùng, hay muốn làm đại-lý cho bản-đường. Xin viết thơ về hỏi, sẽ gởi quyển mẫu-hàng biếu ngay.

Thơ và mandat đề như sau này :

NGUYỄN-XUÂN-DƯƠNG

n° 122 phố Khách

NAM-ĐỊNH (TONKIN)

BẮC - NINH

Bệnh quỷ đá có thuốc tiên !!

Nếu ai mắc LẬU, hay TIM-LA, hay LẬU nhập CỐT nghĩa là khói rồi hễ trong người nhọc mệt thức đêm uống rượu thì sưng cả mũ, hay trong thịt nó buồn mưa hiếu, hay cần cái nhiệt một cái, sớm đã có mủ, vì các vi-trùng GOT... LOQUE nó ăn vào trong xương, trong máu, [illegible] ... SPIROCHETE DE SCHANDINE ... TIM LA ... BACILLE DE DUCREY ... HIỆU HOÀNG VĂN-ẤP ... CHANCRE-MOU ... PHAN-THIẾT ... HANOI ... QUẢNG-NGÃI [illegible]

Thuốc cai nha-phiên cải-lương

Cảnh đã từng qua cái cảnh nghiền,
Chữa chữa hút hút mấy mươi niên.
Đèn khêu thí-nghiệm công bao quản,
Sách thuốc tinh-tường đã cứu nghiền.
Hoàn thuốc tài tình hay quá thánh,
Người nghiền lúc uống sướng bằng tiên.
Thập-điều hỏi dưới khai minh bạch,
Đoán bệnh xong xuôi gửi thuốc liền.

1° Nghiện đã bao lâu ? 2° Người khỏe hay yếu ? 3° Hút ngày mấy bữa ? 4° Mỗi bữa mấy phân, hay mấy đồng cân ? 5° Xái ăn mấy lượt ? 6° Có hâm gì không ? 7° Thuốc hiệu hay là thuốc ngang ? 8° Có tào nuốt không ? 9° Nay bao nhiêu tuổi ? 10° Làm nghề, nghiệp gì ?

Thuốc viên. — Nghiện nhẹ 3$00, nặng 4$50, rất nặng 6$00.
Thuốc nước — (uống thơm, ngon, ngọt). Nghiện nhẹ một chai 3$50, nặng hai chai 7$00, rất nặng ba bốn chai tùy bệnh.

Nguyên sở tòa thông phán thượng hạng TRẦN-ĐỨC CẢNH

80 phố Định-Tân Nam-Định (Tonkin)

MUỐN : VỆ - SANH CẨN - KIỆP ?

thì dùng Bắc - Thánh - Dược chánh - hiệu : Tạo-nhơn-Đường Hocmôn là hay

NAM - KỲ THÁNH - DƯỢC

1) THẦN-HIỆU-TÊ-BẠI-HOÀN, chủ trị các chứng phong tê bại xuội nhức mỏi rất thần hiệu : mỗi hộp giá 1p.20

2) ĐIỀU-KINH-BẠCH ĐÁI-HOÀN, là thuốc bổ huyết điều-kinh và trừ BẠCH ĐÁI HẠ đau bụng xót ruột, xây xẩm đều trừ được hết uống vào thì dặng khỏe mạnh : mỗi hộp giá 1p.00

3) SÍ-LAO-BỔ-TẠNG-HOÀN, là thuốc bổ lao quí ông, quí thầy, quí học-sanh làm việc mệt mỏi bổ tinh thần rất hiệu nghiệm bổ phổi trừ ho-lao giải trí-não, là thánh-dược, mỗi hộp giá 1p.00.

4) NGŨ LÂM BẠCH-TRƯỢC-TÁN, chuyên trị về chứng đau lậu-kim-thời hoặc lâu, hoặc mau, uống thì trừ hết (mủ hoặc trược độc) 12, bao : 2p.00

(4-4) DƯƠNG MAI SANG-ĐỘC-HOÀN, trị các chứng PHONG - TÌNH DƯƠNG MAI CỐ GHẺ, SANG-ĐỘC PHÁT-SƯNG HỘI-XÀI hoặc tốt khi còn ẩn trong mạch máu hoặc chưa trổ ra hoặc ám-ỉ nhức đầu hoặc LẬU ĐỘC và nhiệt độc đều trị dặng tất cả, bịnh nhẹ uống 10 bao, nặng uống 15 bao tuyệt độc khỏi trừ căn ; (không hại vệ-sanh) KHÔNG HẠI SANH DỤC thứ thuốc bổn-hiệu mới tìm đặng là phương thuốc thánh hai số 4-4, 10 bao cae et giá . . . . . 3p.00.

5) HÓA ĐÀM CHỈ KHÁI TÁN, trị các chứng ho phong ho đàm (HO NHIỆT) ho ban trái mụt trong cổ hoặc ngứa cổ v. v... 12 bao giá. . . 1p.00.

5-5 THUỐC HO HOÀN trị ho huyết ho sả hậu, hoặc già cả ho mệt, mỗi hộp 12 hoàn 1p.00

6) BỔ-TẢ THUẬN QUYÊN-TỂ, nhãn ĐỒNG-HỒ-TREO, trừ dặng cái giống độc ở trong bụng chói nước bịnh hậu đau bụng lâu năm xổ không phạt tì-vị xổ khỏe không đau bụng kiêng cữ kiêng, 12 bao 2p.00.

7) THANH-NHIỆT GIẢI - BAN - TÁN, trị các chứng BAN - CHẨN nội nhiệt, bịnh hậu da vàng, con nít ĐỔ MỒ-HÔI ĐẦU hoặc CAM TÍCH bụng lớn, 12 bao : 1p.00

8) ĐOẠN-DƯƠNG CẤP-CỨU - HOÀN, chế ngày mồng năm tháng năm gấp trị các chứng, nhứt là trị bịnh thời - khí, dịch khí, cảm mạo thương hàn đi đường đem theo hộ thân thật là LINH - ĐƠN ; mỗi hộp 10 hoàn giá 1p.50.

BẮC-THÁNH-DƯỢC CỦA BỔN HIỆU KHÔNG TỰ KHOE ;

Đồng bào anh em chị em cũng đã biết rõ là BẮC-THÁNH-DƯỢC

Ở xa muốn mua thuốc gởi thơ hoặc mandat thì đề ngay :

Monsieur TRƯƠNG-MINH-Y
Directeur TẠO-NHƠN-ĐƯỜNG

N° 4 Rue de la Gare à HOCMÔN

Imprimerie TIẾNG DÂN, HUẾ

Directeur gérant : HUỲNH-THÚC-KHÁNG